

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

УДК 351.74

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.6/26>

Єманов В.В.

Національна академія Національної гвардії України

РОЛЬ ТА МІСЦЕ СИЛ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПРИ РЕАГУВАННІ НА КРИЗОВІ СИТУАЦІЇ

У статті розглянуті система національної безпеки, державна безпека, суб'єкти забезпечення національної безпеки. Проведений аналіз загроз національної безпеки, визначено поняття кризова ситуація, визначена взаємозалежність суб'єктів в системі національної безпеки країни. Проведений аналіз та визначена роль та місце сил безпеки України сектору безпеки і оборони України при реагуванні на кризові ситуації.

Основними силами, які залучаються до дій у період більшості кризових ситуацій мирного часу, що загрожують державній безпеці, є Служба безпеки України та сили безпеки на чолі із Міністерством внутрішніх справ України (Національна поліція України, Національна гвардія України, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Державна прикордонна служба України).

Одними із ключових ознак кризових ситуацій мирного часу є те, що вони можуть виникнути у будь-який час у будь-якій сфері діяльності та у будь-якому регіоні, що, безперечно, приводить до заподіяння шкоди життєво важливим інтересам громадян та їх об'єднанням, об'єктам соціальної інфраструктури, підприємствам, органам державної влади тощо; потребують залучення в обмежені строки додаткових сил та засобів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також сил безпеки різних відомств; як правило, не потребують введення надзвичайних адміністративно-правових режимів. Виходячи з перелічених загроз та основних напрямів державної політики з питань національної безпеки у сфері державної безпеки головними суб'єктами забезпечення державної безпеки є органи державної влади і сили безпеки держави, а об'єктом – людина (її життя, гідність і права), суспільство (демократія, добробут та умови сталого розвитку) і держава (конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність).

Не менш важливою є діяльність органів державної влади та громадськості, які беруть участь у захисті національних інтересів. Зазначені суб'єкти системи забезпечення державної безпеки знаходяться у відносинах і зв'язках один з одним та здійснюють реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України.

Ключові слова: сили безпеки України, кризові ситуації, забезпечення національної безпеки.

Постановка проблеми. До загроз невоєнного характеру згідно [1], у контексті забезпечення національної безпеки, віднесено:

– неефективність системи забезпечення національної безпеки і оборони України (несформованість сектору безпеки і оборони України як цілісного функціонального об'єднання, керованого з єдиного центру; інституційна слабкість, непрофесійність, структурна незбалансованість органів сектору безпеки і оборони; недостатність ресурсного забезпечення та неефективне використання ресурсів у секторі безпеки і оборони; відсутність ефективних зовнішніх гарантій безпеки України; діяльність незаконних збройних формувань, зрос-

тання злочинності, незаконне використання вогнепальної зброї);

– економічна криза, виснаження фінансових ресурсів держави, зниження рівня життя населення (монополюльно-олігархічна, низькотехнологічна, ресурсовитратна економічна модель; відсутність чітко визначених стратегічних цілей, пріоритетних напрямів і завдань соціально-економічного, воєнно-економічного та науково-технічного розвитку України, а також ефективних механізмів концентрації ресурсів для досягнення таких цілей;

– загрози безпеці критичної інфраструктури (критична зношеність основних фондів об'єктів

інфраструктури України та недостатній рівень їх фізичного захисту; недостатній рівень захищеності критичної інфраструктури від терористичних посягань і диверсій; неефективне управління безпекою критичної інфраструктури і систем життєзабезпечення) [1].

Суб'єктом системи забезпечення національної безпеки і оборони України є сили безпеки та оборони. Протидія визначеним загрозам покладена на сили безпеки та оборони України. Таким чином ефективність реагування на загрози буде залежати від підготовленості до виконання завдань за призначенням силами безпеки та оборони України. Виникаючі кризові ситуації вимагають від сил безпеки та оборони України високого рівня постійної готовності та забезпеченості матеріально-технічними засобами. На законодавчому рівні, завдання сил оборони України на сьогоднішній день визначені достатньо конкретно, а сили безпеки у більшості випадків кризових ситуацій користуються сумісними наказами та законами з силами оборони. Сили безпеки не мають такого потужного забезпечення (матеріально-технічного, ремонтно-відновлювального потенціалу, наукового супроводження), як у сил оборони. Особливості завдань, які виконують сили безпеки потребують визначення та конкретизації під час виникнення кризових ситуацій. Проблемним питанням є визначення ролі та місця сил безпеки України під час виникнення кризових ситуацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стратегія національної безпеки України [1] серед основних заходів з створення ефективного сектору безпеки і оборони (підпункт 4.2) визначає «... централізоване управління сектором безпеки і оборони у мирний час, у кризових ситуаціях, що загрожують національній безпеці, та в особливий період, міжвідомчу координацію і взаємодію». У [2, с. 117] наведено визначення системи національної безпеки. Одним із головних заходів реалізації реформи системи національної безпеки і оборони визначено оптимізацію системи логістичного забезпечення [3]. У [4] надані дефініції національної безпеки України – державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямована на захист: людини і громадянина – їхніх життя і гідності, конституційних прав і свобод, безпечних умов життєдіяльності; суспільства – його демократичних цінностей, добробуту та умов для сталого розвитку; держави – її конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності; території, навколишнього природного середовища – від надзвичайних ситуацій.

У [5] надане власне авторське визначення поняття «кризова ситуація». Кризова ситуація – це обстановка з високим рівнем напруженості, що склалася або може скластися внаслідок дій, здатних призвести до заподіяння шкоди життєво важливим інтересам людини і громадянина, яка характеризується крайнім загостренням протиріч, гострою дестабілізацією становища в будь-якій сфері діяльності, регіоні, країні, реагування на яку потребує залучення в обмежені строки додаткових сил та засобів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, сил безпеки, сил оборони та інших утворених відповідно до Законів України військових, правоохоронних формувань і сил цивільного захисту, громадських організацій і об'єднань громадян, підприємств, установ і організацій без введення надзвичайних адміністративно-правових режимів.

У своєму дослідженні [6] Бєлай С.В. вивчав поняття «механізм державного управління», де аналізуючи відповідні дефініції авторами, що наведені вище встановив, що у науці державного управління загально визначеними є два основних підходи до визначення поняття механізму державного управління, а саме розуміння поняття у вузькому та широкому сенсі.

Постановка завдання. Проведення аналізу та визначення ролі та місця сил безпеки України сектору безпеки і оборони України при реагуванні на кризові ситуації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державне регулювання у галузі національної безпеки можна розглядати як вплив органів державної влади за допомогою різноманітних засобів (форм, методів та інструментів) на забезпечення безпечного життя людини і громадянина, сталого розвитку соціальних відносин у суспільстві, захисту конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності держави, попередження та/або мінімізація наслідків кризових та надзвичайних ситуацій соціально-політичного, соціально-економічного, техногенного та природного характеру; система правових, організаційних, регулятивно-контрольних заходів держави з метою реагування на актуальні внутрішні та зовнішні загрози.

Система національної безпеки – це відкрита, динамічна, соціальна система, метою якої є створення умов для реалізації національних інтересів, забезпечення цілісності суспільного організму та здатності держави відстоювати вказані інтереси [2, с. 117]. Виходячи з такої точки зору, у системі національної безпеки, як і у будь-якій

соціальної системі, державне управління являє собою сукупність організаційних впливів, які забезпечують функціонування об'єктів і суб'єктів даної системи. Тобто, по-перше, державне управління у галузі забезпечення національної безпеки є підсистемою в межах певної соціальної системи, якій притаманні конкретні функції, зумовлені відтворенням системи. По-друге, однією із її основних функцій належить забезпечення функціонування взаємозв'язків між елементами самої системи, її об'єктів та суб'єктів. По-третє, державне управління має передбачати впорядкування елементів самої системи, що зумовлює її активний характер.

Загрозами національній безпеці визначено явища, тенденції і чинники, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України. Національними інтересами – життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян [3].

Суб'єктом забезпечення національної безпеки є сектор безпеки і оборони України – система органів державної влади, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, сил цивільного захисту, оборонно-промислового комплексу України, діяльність яких перебуває під демократичним цивільним контролем і відповідно до Конституції та законів України за функціональним призначенням спрямована на захист національних інтересів України від загроз, а також громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки України [4]. Тут же, у статті 1, окремо виділені сили безпеки – правоохоронні та розвідувальні органи, державні органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, сили цивільного захисту та інші органи, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення національної безпеки України, які відрізняються від сил оборони (Збройні Сили України, а також інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні та розвідувальні органи, органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, на які Конституцією та законами України покладено

функції із забезпечення оборони держави) [4]. Тобто, основними з таких суб'єктів є органи державної влади всіх рівнів управління, сили безпеки, сили оборони, а також громадяни України й об'єднання громадян.

Сьогодні у законодавстві відсутнє визначення кризової ситуації, яка б повно та всебічно характеризувало дане поняття. Кодекс цивільного захисту України оперує поняттям «надзвичайна ситуація» та трактує таким чином «надзвичайна ситуація – це обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загинувших і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності». Нажаль, вказане визначення не встановлює зв'язку із категорією «кризова ситуація», хоча останнє поняття дедалі все більше застосовується у нормативно-правових актах, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки України. У праці [9] відокремлені поняття кризової ситуації від надзвичайних адміністративно-правових режимів. Таке визначення коректно для кризової ситуації, що загрожує саме державній безпеці. Також, виходячи з аналізу перелічених нормативно-правових актів, можливо зазначити, що запроваджено градацію на три періоди функціонування сектору безпеки і оборони:

- мирний час або повсякденна діяльність;
- кризові ситуації мирного часу;
- особливий період (воєнний час).

Класифікація кризових ситуацій, що загрожують державній безпеці, за масштабом та характером показана на рисунку 1.

Кризові ситуації воєнно-політичного характеру, на перший погляд, слід віднести, відповідно до положень Закону України Про Національну безпеку України, до кризових ситуацій, що загрожують воєнній безпеці. Адже, вказаний Закон визначає воєнну безпеку як захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від воєнних загроз [3]. Проте, до введення особливого періоду (воєнного стану), до реагування на

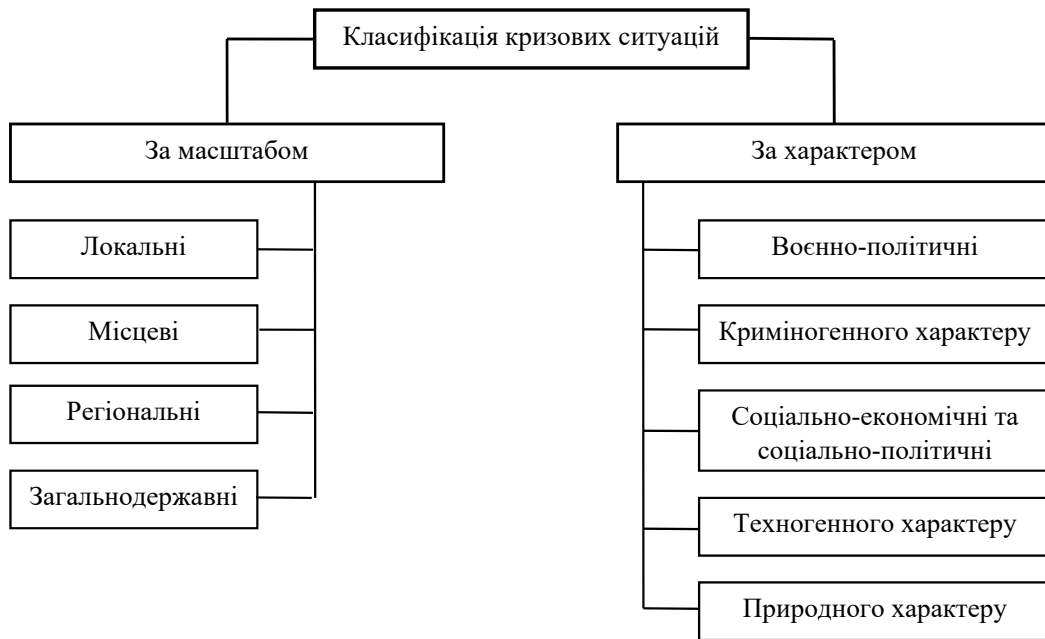

Рис. 1. Класифікація кризових ситуацій, що загрожують державній безпеці [10]

вказані кризові ситуації будуть залучатися сили безпеки, а саме – розвідувальні органи, державні органи спеціального призначення і військові формування з правоохоронними функціями та інші.

Слід зазначити, що у особливий період (воєнний час) головними суб'єктами реагування на кризові ситуації воєнно-політичного характеру мають бути сили оборони (СО) на чолі із Генеральним штабом Збройних сил України, а саме – Збройні Сили України, а також інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні та розвідувальні органи, органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення оборони держави [1]. Збройні сили не входять у сили безпеки, на які покладаються основні зусилля при реагуванні на кризові ситуації мирного часу, проте більшість сил безпеки у воєнний час входять до сил оборони. Таким чином, кризові ситуації воєнно-політичного характеру мирного часу відносяться до кризових ситуацій, що загрожують державній безпеці.

Кризові ситуації криміногенного, соціально-політичного та соціально-економічного, техногенного і природного характеру, без сумніву, відносяться до кризових ситуацій, що загрожують державній безпеці. Крім цього вказані ситуації співвідносяться із системою забезпечення внутрішньої безпеки, та її підсистемами забезпечення громадської безпеки і цивільного захисту, про що піде мова нижче. Слід зазначити, що вка-

зані кризові ситуації відповідають всім загрозам національній безпеці України невоєнного характеру, визначеним у Стратегії національної безпеки України.

Наразі актуальним є встановлення ролі та місця державної безпеки в системі забезпечення національної безпеки за цих умов. У діючих нормативно-правових документах відсутнє поняття «система забезпечення національної безпеки». Белай С.В. вважає, що система забезпечення національної безпеки – це організована державою сукупність суб'єктів: органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, окремих громадян та їх об'єднань, які знаходяться у відносинах і зв'язках один з одним, утворюючи визначену цілісність, єдність, об'єднаних цілями та завданнями щодо захисту українських національних інтересів, ефективного функціонування самої системи забезпечення національної безпеки України та здійснюють узгоджену діяльність у межах законодавства України [10, с. 51–52].

Таким чином, з наведеного вище можливо визначити структурну схему системи забезпечення національної безпеки (рисунок 2).

У системі забезпечення національної безпеки головними суб'єктами забезпечення державної безпеки є сили безпеки. Законом України Про національну безпеку України визначаються та розмежовуються повноваження державних органів у сферах національної безпеки і оборони, створюється основа для інтеграції політики та

процедур органів державної влади, інших державних органів, функції яких стосуються національної безпеки і оборони, сил безпеки і сил оборони, визначається система командування, контролю та координації операцій сил безпеки і сил оборони [1]. Цим же законом надається дефініція сил безпеки «сили безпеки – правоохоронні та розвідувальні органи, державні органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, сили цивільного захисту та інші органи, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення національної безпеки України» [1].

Основними силами, які залучаються до дій у період більшості кризових ситуацій мирного часу, що загрожують державній безпеці, є Служба безпеки України та сили безпеки на чолі із Міністерством внутрішніх справ України (Національна поліція України, Національна гвардія України, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Державна прикордонна служба України).

Не менш важливою є діяльність органів державної влади та громадськості, які беруть участь у захисті національних інтересів. До органів державної влади відносяться центральні, регіональні та місцеві органи державної влади, що не відносяться до сектору безпеки та оборони, органи місцевого самоврядування. До представників громадськості – громадські організації, окремі громадяни та їх об'єднання.

Зазначені суб'єкти системи забезпечення державної безпеки знаходяться у відносинах і зв'язках один з одним та здійснюють реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України.

Висновки. Таким чином, питання реагування на кризові ситуації залишаються актуальними і потребують розроблення відповідних механізмів державного управління діями сил безпеки держави. Одними із ключових ознак кризових ситуацій мирного часу є те, що вони можуть виникнути у будь-який час у будь-якій сфері діяльності та у будь-якому регіоні, що, безперечно, приводить до заподіяння шкоди життєво важливим інтересам громадян та їх об'єднанням, об'єктам соціальної інфраструктури, підприємствам, органам державної влади тощо; потребують залучення в обмежені строки додаткових сил та засобів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також сил безпеки різних відомств; як правило, не потребують введення надзвичайних адміністративно-правових режимів.

Основними силами, які залучаються до дій у період більшості кризових ситуацій мирного часу, що загрожують державній безпеці, є Служба безпеки України та сили безпеки на чолі із Міністерством внутрішніх справ України (Національна поліція України, Національна гвардія України, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Державна прикордонна служба України).

Рис. 2. Структурна схема системи забезпечення національної безпеки (розробка автора)

Виходячи з перелічених загроз та основних напрямів державної політики з питань національної безпеки у сфері державної безпеки головними суб'єктами забезпечення державної безпеки є органи державної влади і сили безпеки держави, а об'єктом – людина (її життя, гідність і права), суспільство (демократія, добробут та умови сталого розвитку) і держава (конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність).

Список літератури:

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 06.05.2015 р. «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015 / Президент України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>
2. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник. К.: НАДУ, 2012. 544 с.
3. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 / Президент України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
4. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
5. Бабков Ю.П., М.М. Адамчук. Підходи до прийняття рішень при реагуванні на кризові ситуації, що загрожують національній безпеці України. Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України: матеріали міжнар. наук.-прак. конф. (м. Київ, 25–26 листопада 2016 р.). К.: ПАЛИВОДА А.В., 2016. С. 24–27.
6. Белай С.В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика: монографія. Х. : Національна акад. НГУ, 2015. 349 с.

Yemanov V.V. THE ROLE AND PLACE OF THE SECURITY FORCES OF UKRAINE IN RESPONDING TO CRISIS SITUATIONS

The article examines the system of national security, state security, subjects of national security. An analysis of national security threats was carried out, the concept of a crisis situation was defined, and the interdependence of subjects in the country's national security system was defined. The analysis was carried out and the role and place of the security forces of Ukraine in the security and defense sector of Ukraine in responding to crisis situations was determined.

The main forces involved in actions during most peacetime crisis situations that threaten state security are the Security Service of Ukraine and security forces led by the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (National Police of Ukraine, National Guard of Ukraine, State Service for Emergency Situations, State border service of Ukraine).

One of the key features of peacetime crisis situations is that they can arise at any time in any field of activity and in any region, which undoubtedly leads to damage to the vital interests of citizens and their associations, objects of social infrastructure, enterprises, state authorities, etc.; require the involvement of additional forces and means of state authorities, local self-government bodies, as well as security forces of various departments within a limited period of time; as a rule, they do not require the introduction of extraordinary administrative and legal regimes. Based on the listed threats and the main directions of state policy on national security issues in the sphere of state security, the main subjects of state security are state authorities and state security forces, and the object is a person (his life, dignity and rights), society (democracy, well-being and conditions of sustainable development) and the state (constitutional system, sovereignty, territorial integrity and inviolability).

No less important is the activity of state authorities and the public, which participate in the protection of national interests. The specified subjects of the state security system are in relations and connections with each other and respond to crisis situations that threaten the state security of Ukraine.

Key words: security forces of Ukraine, crisis situations, ensuring national security.

Відомості про авторів

Васиньова Н.С. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри публічної служби та управління навчальними й соціальними закладами ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Вилгін Є.А. – доктор наук з державного управління, доцент кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління Поліського національного університету

Габінет М.В. – аспірант кафедри державного управління Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Гаращук С.М. – аспірант кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Горник В.Г. – доктор наук з державного управління, професор, директор Навчально-наукового інституту управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Гоцул І.Є. – аспірант кафедри публічної політики Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Грень Т.Я. – аспірант Інституту державного управління Національного університету «Львівська політехніка»

Дзвінчук Д.І. – доктор філософських наук, професор, директор Інституту гуманітарної підготовки і публічного управління Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Долганова М.В. – ад'юнкт штатний науково-організаційного відділу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Дуброва О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант Міжрегіональної Академії управління персоналом

Євмешкіна О.Л. – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

Єманов В.В. – кандидат військових наук, старший науковий співробітник, перший заступник начальника Національної академії Національної гвардії України

Єфіменко Л.М. – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Клименко О.В. – доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Ковтун Т.Ю. – аспірантка за освітньо-науковою програмою «Публічне управління та адміністрування» Національного університету біоресурсів і природокористування України

Колодка А.В. – аспірант Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

Костецька Л.М. – кандидат наук державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Лещенко А.В. – аспірант 1 курсу Фізико-математичного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Маркіна Д.А. – аспірант 2-курсу групи пу-11ф кафедри теорії та практики управління факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Матвєєва О.Ю. – кандидат наук державного управління, доцент, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»; дослідник Центру міжнародних гендерних студій Марії Ягоди Рурського Університету Бохуму (Німеччина)

Мережко В.М. – кандидат економічних наук, заслужений економіст України, доцент кафедри менеджменту та адміністрування Вінницького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

Мирославський С.В. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри права та методики викладання правознавства Навчально-наукового інституту історії, права та міжнародних відносин Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Михайленко М.М. – аспірант кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика

Муньо А.Ю. – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри управління та адміністрування Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Найда І.В. – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри права Київського кооперативного інституту бізнесу і права

Ніколіна І.І. – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування Вінницького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

Павлів О.В. – аспірант Інституту державного управління Національного університету «Львівська політехніка»

Петренко В.П. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління і адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Пронь Л.М. – аспірантка кафедри управління та бізнес-адміністрування Інституту післядипломної освіти та довузівської підготовки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Рибкіна С.О. – доктор філософії, доцент кафедри публічного управління та права КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради»

Серьогіна Н.О. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри управління охороною здоров'я та публічного управління Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика

Сиченко В.В. – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри освітнього менеджменту, державної політики та економіки КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради»

Хамчук Г.П. – здобувач наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» кафедри публічного управління і адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Цигилик Н.В. – кандидат технічних наук, доцент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка»

Цимбал Є.П. – аспірант Міжрегіональної Академії управління персоналом

Шевченко О.О. – доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Шкурат І.В. – доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри теорії та практики управління факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»